

# Maternitat subrogada

## Tenir un fill a qualsevol preu

Escrit per Victòria Camps, filòsofa. La Independentdijous, 2 de març de 2017 13:22

**No tots els desitjos han de ser satisfets. De vegades, perquè és impossible. Altres perquè, tot i ser possible, els mitjans per donar satisfacció a un desig ofereixen dubtes de caràcter ètic.**

És el que passa amb l'anomenada gestació subrogada quan és l'única opció a l'abast d'una parella que desitja tenir una criatura i algun obstacle biològic li ho impedeix. Què hi ha de il·legítim -es pregunten les dones i homes que opten per aquesta via- en contractar una dona perquè compleixi la funció que a elles o a ells els està vedada?

Subrogar la gestació del qui vull que sigui el meu fill a una altra dona, a la qual compenso econòmicament per fer-ho, contradiu l'imperatiu moral que Kant va formular com a principi de la moralitat: "actua de tal manera que tractis la humanitat, tant en la teva persona com en la de qualsevulla altra, sempre com un fi i mai únicament com un mitjà". Llogar l'úter d'una dona és utilitzar-la com a mitjà per satisfer un desig (mai un dret) propi.

Utilitzar-la? I si ella hi consent, com és el cas en aquells països on s'ha legalitzat la gestació per substitució? Per què ha de ser moralment incorrecte quan la dona contractada per gestar accepta lliurement les condicions del contracte? Es pot parlar d'utilització, de tractar a una altra persona com un mitjà per als meus interessos, quan aquesta persona actua amb plena llibertat i sabent el que fa?

És difícil de precisar en què consisteix actuar amb llibertat. Ningú és totalment autònom a l'hora de decidir. Els condicionaments són múltiples i moltes vegades desconeguts. El que, en aquest cas, planteja més dubtes sobre la llibertat de la mare subrogada és la compensació econòmica imprescindible perquè es presti a fer-ho.

Se l'anomena "compensació", no "pagament", perquè vivim enmig d'eufemismes que acceptem per autoenganyar-nos. Compensar o remunerar, tant se val, el cas és que no ens estem referint a una transacció qualsevol, equiparable a qualsevol altre contracte de treball. Tenir un fill per compte d'una altra o d'un altre no és una feina, és una prestació que, en tot cas, no s'hauria de retribuir econòmicament.

Ens posem molt exquisits quan impedim la donació retribuïda d'òrgans, fins i tot de sang!, sense acceptar en cap cas l'excusa que el donant consent. Es tracta, diem, d'un òrgan del cos humà i 'el cos és sagrat! No pot estar subjecte a mercantilització. No obstant això, contractar a una altra dona perquè es presti a un embaràs substitutori, amb totes les conseqüències, felices o infelices, que puguin derivar de l'embaràs, no es vol entendre com mercantilització de la maternitat. Tenint en compte, a més, que hi haurà un tercer afectat, el nen que ha de néixer, que patirà les conseqüències perniciosos, si n'hi ha, del procés. El mer rebuig que produeix anomenar "ventres de lloguer" als qui no veuen cap problema en autoritzar-los ja posa de manifest que s'evita qualsevol terme que al·ludeixi a una transacció econòmica.

**John S. Mill**, el gran defensor de les llibertats individuals, el més gran antipaternalista, que va afirmar amb rotunditat que "sóc lliure de fer amb la meva vida el que vulgui sense que cap poder superior pot ni ha de interferir ni tan sols per propiciar el meu bé", es va oposar amb la mateixa contundència a l'esclavitud consentida. Hi ha d'haver, uns límits, si volem preservar la dignitat de la persona.

A mesura que es desenvolupen les tècniques de fecundació assistida ens acostem més i més a la normalització de tenir mainada "a la carta". En normalitzar la decisió de tenir la criatura que jo vull i com jo vull. No tot ha de poder-se comprar. Ni qualsevol procediment és elegible per a satisfer un desig.

I els que pensen que regulant la pràctica de la maternitat subrogada s'aconseguirà actuar millor, s'equivoquen. Aviat deixaran de distingir-se els motius que impulsen a programar un fill per aquests mitjans: Impossibilitat biològica?, comoditat?

No és ciència ficció augurar que aviat hi haurà ventres robots que compleixin aquest menester. Si ara autoritzem que ho facin dones, tindrem arguments per desautoritzar que ho faci un robot? Per què, en lloc de discutir si permetem la gestació subrogada, no ens posem a agilitar els processos d'adopció?